

at afhøre vidnet under domsforhandlingen, men havde, da der efter § 244 i Strafprozessordnung (StPO) – med visse begrænsninger – påhviler retten en pligt til af egen drift at søge sagen bedst muligt oplyst med henblik på at finde frem til sandheden, mod forsvarerens protest besluttet at lade vidnet afhøre »kommissarisch« uden tiltaltes og forsvarerens tilstedeværelse, hvorefter et protokollat med forklaringen var blevet læst op under den fortsatte domsforhandling.

Det kan næppe undre, at spørgsmålet om tilladeligheden af denne fremgangsmåde blev besvaret benægtende af Bundesgerichtshof. Retten tilføjede imidlertid, at bestemmelsen i StPO § 68 også gjaldt ved »kommissarischen Zeugenvernehmungen«. Efter denne bestemmelse, der findes i StPOs afsnit om vidner, indledes enhver afhøring med, at vidnet spørges om fornavn og efternavn, alder, stilling eller erhverv og bopæl. Indtil 1979 var denne bestemmelse undtagelsesfri. Ved en ændringslov af 5. oktober 1978 åbnedes der imidlertid mulighed for, at retsformanden kan fritage et vidne for at give oplysning om sin bopæl, en mulighed, som kan benyttes netop – og udelukkende – hvis vidnets sikkerhed er truet. Tilføjelsen i rettens »Beschluss« vedrørende bestemmelsen i StPO § 68 er – frit oversat – begrundet således:

»Pligten for et vidne til at oplyse sine personalia har den betydning, at det gør det muligt for de i retssagen deltagende at indhente oplysninger om vidnet – – – Bundesgerichtshof har derfor i – – – (en tidligere sag) – – – truffet den afgørelse, at personalia for et vidne, der afhøres under domsforhandlingen, ikke må hemmeligholdes for tiltalte eller forsvareren. Denne opfattelse fastholder Grosse

Senat für Strafsachen. Den stemmer også overens med opfattelsen hos lovgiveren, der med kendskab til problematikken ved – – – (ændringsloven af 5. oktober 1978) – – – alene har gjort det muligt for et vidne, hvis sikkerhed er truet, at undlade at give oplysning om sin bopæl, men i øvrigt har ladet StPO § 68 – – – forblive uændret. Dette gælder også for den »kommissarische Vernehmung«. Heller ikke under denne afhøring kan vidnet fritages for forpligtelsen til at oplyse sit navn.«

Som det fremgår, har problemet om beskyttelse af truede vidner i Vesttyskland ført til en lovændring allerede i 1978. Den løsning, man har valgt: at fritage vidnet for at give oplysning om sin bopæl, men ikke om personalia i øvrigt, forekommer umiddelbart overraskende, men er muligt en tilstrækkelig beskyttelsesforanstaltning i Vesttyskland. Løsningen synes at svare til, hvad en række domstole her i landet – herunder landsretterne – af beskyttelseshensyn praktiserer ved forhåndsunderretningen til tiltalte om, hvem der er udtaget som nævninge eller domsmænd, jfr. retsplejerådets betænkning nr. 994/1983 om lægdommerordningen i straffesager m.v. s. 97. For så vidt angår beskyttelsen af vidner må en sådan foranstaltning imidlertid antages at være uden effekt her i landet. I de meget få tilfælde, hvor spørgsmålet bliver aktuelt, må det derfor være rimeligere at vælge den fremgangsmåde, som er anvendt i den her omtalte sag: hemmeligholdelse af vidnets fulde identitet, men alene for tiltalte – også selv om dette, som påpeget af advokat *Rothenborg* i Advokaten 1984 s. 77 ff., stiller forsvarer over for særlige, efter hans mening uløselige problemer.